

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

בפני כבוד השופטת מיכל הירשפלד

תובעים
1. אייל גור מזון איכות בע"מ
2. איל גור
ע"י ב"כ עו"ד אלון אופנר

נגד

נתבעת
דנה גרסון
ע"י ב"כ ניר זנזורי

פסק דין

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
1. עניינה של תביעה זו בפרסום שפרסמה הנתבעת ברשת ה"פייסבוק" ביחס לתובעים.
2. לטענת התובעים, פרסום זה מהווה לשון הרע ביחס אליהם, ובגינה עותרים הם לפצותם בשיעור הפיצוי הקבוע בחוק ללא הוכחת נזק, בסך 100,000 ₪, בהתחשב בכך כי הוכחה לטענתם כוונה לפגוע.
3. הנתבעת אינה חולקת על עצם הפרסום האמור, אולם היא טוענת, בתמצית, כי מטרת התביעה היא להפחיד ולהרתיע אותה, כי אין בפרסום משום לשון הרע וכי עומדות לה הגנות הקבועות בחוק לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן – החוק). לחלופין, טוענת הנתבעת, כי יש מקום להקל עימה ולקבוע כי עליה לשאת בפיצוי מופחת.
- הפרסום והתביעה**
4. התובעת 1 (להלן – התובעת) היא חברה פרטית, בבעלותו של התובע 2 (להלן – התובע), אשר עיקר עיסוקה במתן שירותי הסעדה וקייטרינג למוסדות חינוך וצהרונים באזור ירושלים והסביבה.
5. במסגרת "מפעל ההזנה" לילדי מוסדות החינוך והצהרונים, מספקת התובעת מנות חמות לארוחות צהריים לצהרונים באזור ירושלים, בהתאם להוראות מפעל ההזנה, להזמנתו ולתפריט שנקבע על ידו.
6. ביום 26.2.14 סיפקה התובעת ארוחות צהריים למספר צהרונים של גני ילדים. ארוחות צהריים אלה כללו מנת שעועית, שהכילה גם נבטי שעועית.
7. הוריהם של מספר ילדים, שצפו בתמונות של האוכל, סברו כי נבטי השעועית הם תולעים, והם החלו להעביר ביניהם, בקבוצת "וואטסאפ", מסרים לפיהם באוכל שסיפקה התובעת לילדיהם נתגלו תולעים.
8. בעקבות זאת פתחה הנתבעת באותו יום ברשת ה"פייסבוק" קבוצה בשם "להחרים את אייל גור ולהעמידו לדין!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!" (17 סימני קריאה בשה"כ, להלן – הקבוצה).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

9. הנתבעת צירפה או הזמינה חברים להצטרף לקבוצה, וזו מנתה בסופו של דבר 93 חברים, שחלקם הוסיפו, במסגרת הקבוצה, הערות משלהם ביחס לתובעים (נספחים א' וב' לתצהיר התובע).
10. חברי הקבוצה פרסמו בה, בין השאר, פרסומים כדלקמן:
"גועל נפש של קייטרינג חתיכת מנוול רעב לכסףףףף לא על חשבון הילדים שלנו";
"גועל נפש שהילדים של אייל גור יאכלו תולעים";
"לא יאמן שאנחנו ככה מסכנים את הילדים שלנו עם אוכל/רעל שכזה. עירית ירושלים תתעוררו!!";
"איי איזה מנוול!!! הגננות והסייעות אשמות לא פחות שרואות ונותנות לילדים לאכול את האוכל הזה ולא מדווחות".
11. יצוין, כי גם הנתבעת עצמה כתבה בקבוצה:
"כל הכבוד על הערנות של ההורים להוסיף עוד אנשים כמה שיותר";
"חברים יקרים בזה הרגע נמסר לי כי הקייטרינג של אייל גור הופסק עד לבדיקה מקיפה של משרד הבריאות כל הכבוד לכל מי שלקח חלק ועזר וכמובן להמשיך ולהשפיע כמה שיותר אנחנו לא רוצים אותו בכלל!!!!!!";
12. לטענת התובעים, פרסומים אלה פורסמו מבלי שנערכו על ידי מי מהמפרסמים, לרבות הנתבעת עצמה, בירור או בדיקה ביחס לעובדות לאשורן, בירור ובדיקה שהיו מגלים להם כי אין מדובר בתולעים, כי אם בנבטי שעועית.
13. עוד טוענים התובעים, כי הפרסום שעשתה הנתבעת והבמה שפתחה בדמות אותה קבוצה, השפיל וביזה אותם בעיני הבריות, פגע בעסקיהם, במשלח ידם ובמקצועם.
14. התובעים מציינים כי פנו אל הנתבעת בדרישה להסיר את הפרסום הפוגעני, להתנצל בפניהם ולפצותם, אולם דרישתם לא נענתה והנתבעת אף הגדילה ודרשה מהם להפסיק להטריד אותה ולאיים עליה ב"תביעות סרק".
15. לטענת התובעים הפרסום מהווה לשון הרע, כהגדרתו בחוק והוא טרם הוסר עד עצם היום הזה, באופו שכל מי שמחפש את שמם נתקל בו. עוד טוענים התובעים כי לנתבעת לא עומדת הגנה כלשהי מאלה הקבועות בחוק, לרבות לא הגנת "אמת הפרסום", הגנת תום הלב או הגנת "הבעת הדעה".
16. מכאן עותרים התובעים לפצותם בפיצוי הסטטוטורי המקסימלי בסך האמור ללא הוכחת נזק ובהתחשב בכוונת הנתבעת לפגוע בהם.
30. **תמצית טענות ההגנה של הנתבעת**
17. לטענת הנתבעת תכלית התביעה הוא להלך עליה אימים, והיא מהווה שימוש שלא כדין בהליכי משפט על מנת להרתיע את הציבור מפני הבעת עמדה ביקורתית כלפיהם ובכך לנטרל כל אפשרות לדיון ציבורי פתוח ומשוחזר בפועלם. קיומו של ענין ציבורי מובהק בפעילותם של התובעים מקנה לנתבעת, לטענתה, זכות להביע דעתה על השירות אותו היא מקבלת מהתובעים ללא חשש מתביעה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

- 1 עוד טוענת הנתבעת, כי הקמת הקבוצה כמו גם שמה של הקבוצה מהווים הבעה מובהקת של
2 דעה בענין ציבורי, דעה אשר הובעה על ידה בתום לב. בהקשר זה טוענת הנתבעת כי לא פרסמה
3 פרסום כלשהו בקבוצה בנוגע לתולעים במזון וכי היא אינה המקור לפרסום זה שפורסם בכלי
4 התקשורת, ללא קשר אליה או אל הקבוצה שהקימה.
- 5 הנתבעת מוסיפה וטוענת, כי אין בהקמת הקבוצה או בשמה משום פרסום שיש בו לשון הרע
6 וזאת, משום שבמועד פתיחת הקבוצה היו במפעל התובעים ליקויים תברואתיים על כל
7 המשתמע מכך.
- 8 הנתבעת טוענת גם להגנות נוספות, בהתאם לחוק כדלקמן:
9 הגנה בהתאם לסעיף 15(2) לחוק נוכח טענתה, כי בריאותם של ילדי הגנים ואיכות האוכל
10 המסופק להם הינם נושא בעל חשיבות חוקית, מוסרית וחברתית.
- 11 הגנה בהתאם לסעיף 15(3) לחוק, נוכח טענתה כי הפרסום נעשה בתום לב בנסיבות בהן היה בו
12 משום ענין אישי כשר של הנתבעת.
- 13 הגנה בהתאם לסעיף 14 לחוק, נוכח טענתה, כי הפרסום היה אמת והיה בו משום ענין ציבורי.
- 14 לחלופין, עותרת הנתבעת כי בית המשפט יעשה שימוש בסמכותו על פי סעיף 19 לחוק לקבוע
15 פיצויים מופחתים. בהקשר זה טוענת הנתבעת כי לא היתה אחראית לפרסומים בנושא קיומם
16 של תולעים במזון בכלי התקשורת וכי ככל שנגרם לתובעים נזק בענין זה הרי שהוא נגרם
17 כתוצאה מפרסומים אלה, שהנתבעת אינה המקור להם ואינה אחראית להם.
- 18 בהקשר זה גם מצביעה הנתבעת על העובדה כי מספר החברים בקבוצה שפתחה עמד על 93
19 אנשים בלבד, שכללו גם בני משפחה של התובע, שפרסמו דברים בזכותו, אולם רוב החברים
20 כלל לא הגיבו. עוד מציינת הנתבעת, כי הקבוצה היתה פעילה זמן קצר ביותר.
- 21 הנתבעת גם מפנה בהקשר לפיצוי הנתבע, לפסקי דין שניתנו בשתי תביעות של התובעים בענין
22 זה ממש, נגד הורים אחרים, תביעות אשר הסתיימו בסך כולל של פחות מ-10,000 ₪, לאחר
23 שהתובעים הסכימו כי הסכום שיפסק בשתייהן לא יעלה על 15,000 ₪. לטענת הנתבעת,
24 בתביעות אלה היו הנסיבות חמורות בהרבה מהנסיבות שבתביעה זו.
- 25 לסיום עותרת הנתבעת להתחשב גם בעובדה שקיומה של התביעה מפעיל עליה לחץ, נוכח
26 העובדה כי היא אם חד הורית חסרת הכנסה משמעותית. הנתבעת גם מציינת כי פעלה למחיקת
27 החברים בקבוצה ואף הציעה לתובע להתנצל.

ראיות הצדדים והדיון שהתקיים

- 28
- 29 התובע והנתבעת הגישו כל אחד תצהירי עדות ראשית שלהם, ושניהם נחקרו בדיון שהתקיים.
- 30 בתצהירו הוסיף וצרף התובע, בין השאר, מכתבים של משרד הבריאות שבדק בין השאר את
31 טענות הנתבעת ויתר ההורים כלפיו לענין התולעים במזון ומצא אותן לא נכונות. עוד צרף
32 התובע מסמכים (מאזני בוחן) המעידים לטענתו על הנזק שנגרם לו עקב פעולות הנתבעת.
- 33 הנתבעת הדגישה בתצהירה, כי לאחר פנית התובע ניסתה למחוק את הקבוצה אולם לא
34 הצליחה בכך מטעמים טכניים. בעדותה הסבירה שיצאה מתפקיד מנהלת הקבוצה ומשכך לא
35 היתה לה אפשרות לסגור את הקבוצה, אולם היא פנתה לחברים בקבוצה בבקשה שיסירו עצמם
36 ממנה (עמ' 29, ש' 5). עוד הסבירה הנתבעת כי הקבוצה שפתחה היתה קבוצה ציבורית. הנתבעת

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

- 1 הסבירה כי היא ניסתה להפוך אותה לקבוצה פרטית אולם לאחר שיצאה כמנהלת לא הצליחה
2 לעשות גם זאת (עמ' 33, ש' 1).
- 3 26. עוד הסבירה הנתבעת בעדותה, כי לא שלחה מכתב התנצלות משום שזה נדרש בליווי סכום
4 כספי שלא יכלה לעמוד בו (עמ' 33, ש' 7).
- 5 27. לשאלה אם היא עדיין סבורה שצריך להעמיד את התובע לדין השיבה הנתבעת, בסופו של דבר,
6 כי עמדתה בענין לא השתנתה וזאת כדי "שהצדק יצא לאור" (עמ' 35 ש' 33 עד עמ' 36 ש' 3).

7 דיון והכרעה

8 העובדות שאינן במחלוקת

- 9 28. אין מחלוקת כי הנתבעת פתחה ביום 26.2.14 קבוצה בפייסבוק אשר נשאה את השם **"להחרים**
10 **את אייל גור ולהעמידו לדין"** (בצירוף 17 סימני קריאה, כאמור), וזאת לאחר שבקבוצת
11 וואטסאפ של הורי ילדים בה היתה החברה נפוצה השמועה כי נתגלו תולעים באוכל שסופק על
12 ידי התובעים, ואף נשלחו תמונות שהצביעו לכאורה שכך הוא הדבר. יצוין, כי לא דובר בגן בו
13 למדה בתה.
- 14 29. אין מחלוקת, כי דובר בקבוצה ציבורית (לא פרטית) וכי הנתבעת צירפה חברים לקבוצה
15 והזמינה חברים להצטרף. אין גם מחלוקת, כי "בשיאה" (כפי שכינתה זאת הנתבעת) מנתה
16 הקבוצה 93 חברים, שאחדים מהם הוסיפו הערות משלהם בקבוצה, כמצוטט לעיל וכעולה
17 מנספחים א' וב' לתצהיר התובע ומעדותה של הנתבעת (עמ' 28, ש' 18).
- 18 30. לשאלה מדוע קראה לקבוצה בשם "להחרים את איל גור ולהעמידו לדין", השיבה הנתבעת
19 בעדותה (עמ' 26 ש' 27 עד עמ' 27 ש' 2):
- 20 "בגלל שבאותו יום באותו מקרה שהיה כל הבלגן הזה בגן, בקבוצות
21 והוואטסאפים והאוכל, גם בגלל שזה נושא רגיש עם הילדה שלי אישית
22 הרגשתי צורך שצריך להעמיד אותו לדין אם הוא נותן לילדה שלי לאכול
23 דברים כאלה."
- 24 31. לשאלה מה זה "כאלה" השיבה (שם):
- 25 "אם היה נמצאת בגן שאני מקבלת תמונות עם תולעים וחרקים, והילדה שלי
26 מבחינתי זה כל עולמי, אני מגדלת אותה לבד, אז זה לא משנה אם זה הוא או
27 אם זה משה, בחרתי לקרוא לזה ככה כי צריך להעמיד את הבן אדם הזה לדין
28 אם זה מה שהוא נותן לילדה שלי. זה למעשה מה שהיה לי בראש באותו רגע."
- 29 32. לשאלה אם היא ידעה שהיו תולעים השיבה הנתבעת (עמ' 27, ש' 23):
- 30 "זה מה ששמעתי. אני אישית לא ראיתי את התולעים באוכל. עוד פעם אני
31 אומרת. שכל ההשתלשלות של העניין הזה הכל דרך תמונות וואטסאפים
32 והשם של אייל גור... אני הסתמכתי על התמונות וכל הוואטסאפים שקיבלתי,
33 ועל כל זה שאייל גור מופיע בכל התמונות של החקרים והתולעים למיניהם."
- 34 33. כמו כן אישרה הנתבעת בעדותה שכתבה פוסט (שפורסם בעמוד שלה) גם על הקיר של ראש
35 העיר, בליווי תמונה של "תולעים" (נבטי שעועית):

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

"ניר ראש העיר!!!! נראה לכם הגיוני מה שקורה פה??? נראה לכם הגיוני שזה מה שהילדה שלי ושאר הילדים בגנים צריכים לאכול בצהרונים???? איך מעסיקים אנשים ומשלמים להם כסף בשביל שאנחנו נשאר בבית עם ילדים חולים בגלל "האוכל" או יותר נכון החרא הזה שאתם דואגים לו... אדון גור או איך שקוראים לשף המחפץ אוכל זה לא יהיה אצלנו ואם אתם רעבים אז נשמח לתרום לכם את האוכל ללא עלות!!!!".

34. אין מחלוקת, כי תולעים באוכל לא היו ולא נבראו וכי מדובר היה בנבטי שעועית שבחזותם אכן עלולים להראות כמו תולעים, אולם במציאות הם אינם כאלה. בהקשר זה הפנה התובע גם לבדיקה שערך בענין משרד הבריאות (נספח ג' לתצהירו).

השאלות המשפטיות העומדות להכרעה

35. השאלה הראשונה העומדת להכרעה היא, האם יש באמור משום פרסום לשון הרע של הנתבעת על התובעים. אם יקבע שכך הוא הדבר יש להוסיף ולהכריע האם עומדות לנתבעת הגנות כלשהן מפני תביעה בעילת לשון הרע, שאם לא כן יש לקבוע מהו הסעד לו זכאים התובעים.

36. ברע"א 751/10 פלוני נ' אילנה דיין-אורבך (8.2.12) התווה כב' השופט י' עמית את "תרשים הזרימה" בתביעת לשון הרע כדלקמן:

"בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מארבע החלופות בהגדרה על פי סעיף 1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו בסעיף 2 לחוק. רק אם התשובה חיובית, עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת החסינויות המוחלטות (פרסומים מותרים) הקבועות בסעיף 13 לחוק. אם נכנס הפרסום לד' אמות אחת החסינויות, דין התביעה להדחות. אם לא כן, אנו עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הפרסום מוגן על פי אמת המידה הקבועה בסעיף 14 לחוק על שתי רגליה – אמת בפרסום ועניין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה מהגנה זו, יש להמשיך ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק במשולב עם חזקות תום הלב בסעיף 16. היה ונתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת סעיף 14 או מהגנת סעיף 15, או אז עוברים לשלב הרביעי של הסעדים".

37. יחד עם זאת, הוסיף והבהיר השופט עמית:

"בחינת כל אחד מהשלבים לא נעשית באופן "סטרילי" במנותק מהשלבים האחרים. יש יחסי גומלין בין השלבים השונים, והקו התוחם ביניהם איננו חד כפי שעשוי להשתמע. כך, לדוגמה, עוצמת הביטוי הפוגע, עשויה להשליך על העניין הציבורי במסגרת הגנת אמת דיברתי בסעיף 14 לחוק או בבחינת תום-הלב במסגרת סעיף 15 לחוק... בהשאלה מתחומי משפט אחרים, ניתן לומר כי יש "מקבילית כוחות" בין השלבים השונים - ככל שהביטוי או הפרסום הפוגע הוא עוצמתי יותר, כך יידרש יותר בשלב ההגנות הקבועות בסעיפים 14-15 לחוק, ולהיפך".

38. להלן אלך בדרך כפי שהותוותה לעיל.

האם מהווה הפרסום משום לשון הרע

39. סעיף 1 לחוק קובע כי לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול:

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

- 1 (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג
2 מצדם ;
3 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו ;
4 (3) לפגוע באדם במשרתו, אם במשרה ציבורית ואם במשרה אחרת, בעסקו,
5 במשלח ידו או במקצועו ;
6 (4) לבזות אדם בשל מוצאו או דתו."
- 7 40. קשה לחלוק על כך, כי הקריאה להחרים אדם ולהעמידו לדין עלולה בהחלט להשפילו, לבזותו
8 ולפגוע במשלח ידו או מקצועו.
- 9 41. קריאה להחרים ולהעמיד לדין אדם טומנת בחובה, בין השאר, את הטענה כי אותו אדם ביצע
10 מעשים המקימים עילה להחרים ואף ביצע עבירה או עבירות פליליות בגין יש להעמידו לדין.
11 די לטעמי בקריאה זו על מנת לקבוע כי ענייננו בפרסום המהווה לשון הרע.
- 12 42. אם לא די בכך, קריאה זו לא נותרה עומדת בזכות עצמה, יש לצרף אליה גם את תוכן הפרסומים
13 בקבוצה, ששם הקבוצה מתבסס עליהם, מהם עולה כי הקריאה הטמונה בשם הקבוצה נסמכת,
14 בין השאר על הימצאות תולעים במזון שסיפק התובעים.
- 15 43. גם הנתבעת הבהירה כי שם הקבוצה נסמך על אותם מסרים ותמונות בוואטסאפ, שהתייחסו
16 לקיומם של תולעים במזון שסופק על ידי התובעים. כמצוטט לעיל, הנתבעת הבהירה בעדותה
17 במפורש, כי קריאתה להחרים ולהעמיד לדין את התובע נסמכת על הימצאות תולעים במזון
18 כאמור.
- 19 44. עוד יצוין, כי בנוסף להקמת הקבוצה (וצירוף והזמנת חברים אליה) הנתבעת עצמה כתבה שני
20 פוסטים (כמצוטט לעיל). אחד הפוסטים שיבח את עירנות ההורים (על פני הדברים, להימצאות
21 התולעים) והשני עידכון ביחס לבדיקת משרד הבריאות (שוב, על פני הדברים אודות קיומם של
22 התולעים האמורים) ותשבחות ללוקחים חלק במאבק נגד התובעים. יצוין, כי גם כי עצם
23 העובדה שבפוסטים שנכתבו בקבוצה התייחסו המגיבים להימצאות התולעים יש גם בה כדי
24 ללמד כיצד קרא האדם הסביר את קריאתה של הנתבעת ואת הכינוי שבחרה לכתוב בו את שם
25 הקבוצה.
- 26 45. בהקשר זה קובע במפורש סעיף 3 לחוק שעניינו "דרכי הבעת לשון הרע", כי "אין נפקא מינה
27 אם לשון הרע הובעה במישרין ובשלמות, או אם היא והתייחסותה לאדם הטוען שנפגע בה
28 משתמעות מן הפרסום או מנסיבות חיצוניות, או מקצתן מזה ומקצתן מזה".
- 29 46. הלכה פסוקה היא שהמבחן לצורך קביעה אם פרסום יחשב כלשון הרע הוא מבחן אובייקטיבי,
30 היינו אם ייתפס ככזה על ידי האדם הסביר, ללא קשר לכוונת המפרסם או האופן בו הבין הנפגע
31 את הפרסום (ר' למשל ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חברת החשמל בע"מ, פ"ד
32 לא(2)281, ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג(3)333). זאת ועוד, כפי שנפסק (שם) "הדעה
33 המקובלת היא כי על מנת לקבוע משמעותו הפשוטה או המשתמעת של פרסום בעיני האדם
34 הסביר והרגיל, יש לתת הדעת על ההקשר שבו הובאו הדברים הנטענים להיות לשון הרע".
- 35 47. בנוסף, מקובלת עלי גם טענת התובעים כי הנתבעת אף פתחה תחת חסותה ועידודה המפורש,
36 במה לפרסומי לשון הרע נוספים בענין זה מצד חברים שצירפה וזימנה להצטרף לקבוצה.
37 הקבוצה כאמור היתה קבוצה פתוחה, היינו נגישה לכלל הציבור, ולא קבוצה פרטית.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

- 1 לטענת הנתבעת בסיכומיה (ס' 27-34), אין בהקמת הקבוצה או בשמה משום פרסום שיש בו
2 לשון הרע, וזאת נוכח העובדה כי עובר לפתיחת הקבוצה נתגלו אצל התובעים ליקויים
3 תברואתיים שלא תוקנו על ידם כעולה מנספח ג' לתצהירו של התובע.
- 4 48. טיב הליקויים הנטענים ומהותם לא הובהר כלל. יחד עם זאת, לא מצאתי שיש בטיעון זה, גם
5 אם היה נכון (והדברים ממילא לא התבררו), כדי להעלות או להוריד ביחס לשאלה אם הפרסום
6 שפרסמה הנתבעת עונה על הגדרת לשון הרע בסעיף 1 לחוק.
- 7 50. מכאן שמתקיים בענינו היסוד לפיו "הפרסום מהווה לשון הרע".
- 8 האם מתקיים יסוד הפרסום
- 9 51. סעיף 2 לחוק קובע "פרסום מהו":
- 10 (א) פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור,
11 דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
12 (ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות:
13 (1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר
14 זולת הנפגע;
15 (2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם זולת
16 הנפגע."
- 17 52. דומה כי אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי הנתבעת ביצעה "פרסום" בכתב וכי פרסום זה יועד
18 לאנשים זולת הנפגע ואף הגיע בפועל לעשרות אנשים זולת הנפגע. כאמור, אין מחלוקת כי
19 הנתבעת צירפה מספר חברים בעצמה, הזמינה חברים להצטרף ואף עודדה זאת. בקבוצה,
20 שהיתה קבוצה פתוחה, היו חברים 93 אנשים, כעולה מנספח א' לכתב התביעה. כמו כן, כעולה
21 מנספח א' הנ"ל, בפוסטים השונים צפה מספר אנשים רב עוד יותר ממספר החברים בקבוצה.
- 22 53. אמנם, אין החוק מציין במפורש דרך פרסום מסוג זה, באמצעות רשת האינטרנט, אולם כבר
23 נפסק, כי "בהיעדר עידכון ראוי של דיני לשון הרע הקיימים מוטב להחילם 'בשינויים
24 המתחייבים' מאשר להניח קיומה של לאקונה" (ר' רע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי.ט.סי.
25 (1995) חברה לשירותי בזק בינ"ל (25.3.10)). גם לאחרונה נפסק כי על פי הפסיקה הרווחת "גם
26 פרסומים במרשתת ובפייסבוק כפופים לאיסורי לשון הרע בשינויים המחויבים", אף שנותרו
27 לא מעט סוגיות בהקשר זה שטרם הוכרע בהן (רע"א 1688/18 יגאל סרנה נ' בנימין נתניהו
28 (15.4.18)).
- 29 54. מכאן, שבענינו מתקיים גם יסוד ה"פרסום".
- 30 55. עתה יש לבחון האם עומדות לנתבעת אלו מההגנות הקבועות בחוק.
- 31 האם מוגן הפרסום בהגנה הקבועה בסעיף 14 ("אמת הפרסום")
- 32 56. הגנת "אמת הפרסום" הקבועה בסעיף 14 לחוק קובעת כדלקמן:
- 33 "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר
34 שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד
35 שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש."

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

57. המבקש לחסות בצל ההגנה האמורה להוכיח קיומם של שני תנאים מצטברים: אמיתות הפרסום המהווה לשון הרע וקיומו של ענין ציבורי באותו פרסום.
58. למעשה אין מחלוקת כי תולעים במזון לא היו ולא נבראו, כמפורט לעיל.
59. לטענת התובעים, מאחר ואין אמת בעובדות שפורסמו על ידי הנתבעת ומאחר ואין בשם הקבוצה שהקימה הנתבעת כל בסיס של אמת, לא מתקיים התנאי הראשון לקיומה של ההגנה האמורה. התובעים מוסיפים וטוענים, כי פרסום המייחס לתובע ביצוע של עבירה פלילית, אף מטיל על המפרסם נטל הוכחה מוגבר, שגם בו ממילא לא עמדה הנתבעת.
60. לטענת הנתבעת הגנה זו של אמת הפרסום חלה בעניינה משום שהיא "לא היתה קשורה כלל לפרסום לפיו קיים חשש לתולעים במנות המזון המסופקות על ידי התובעים ו/או מי מטעמם", פרסום שפורסם ברשת האינטרנט (ב-Ynet) ללא קשר להקמת הקבוצה.
61. אם כוונת הנתבעת לטעון כי הפרסום שפירסמה אינו קשור או אינו כולל את הטענה לקיום תולעים במזון, הרי שאין בידי לקבלה, כמפורט לעיל. אם כוונת הנתבעת לטעון כי פרסומים בדבר קיומם של תולעים במזון פורסמו ברשת האינטרנט ללא קשר לפרסום שהיא עצמה ביצעה, הרי שאין בכך, לטעמי, כדי להעלות או להוריד לא לענין עצם הפרסום שביצעה הנתבעת וגם לא לענין תחולת ההגנה של "אמת הפרסום" ביחס אליה.
62. יצוין, כי במקום אחר טוענת הנתבעת, כי שמה של הקבוצה שהקימה אינו אלא הבעת דעה. טענה זו תידון להלן, אולם כבר עתה יודגש כי לא מצאתי לקבל אותה.
63. לפיכך, לא מצאתי שעומדת לנתבעת הגנת אמת הפרסום.
- האם מוגן הפרסום בתום ליבו של המפרסם בהתאם לאחת מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק
64. סעיף 15 לחוק, שכותרתו "הגנת תום לב" קובע, בין השאר, כדלקמן:
- "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:
- ...
 (2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;
 (3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;
 (4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;
 "...
65. הנתבעת טוענת כי היא חוסה בצל שלוש מההגנות הקבועות בסעיף 15 לחוק, אלה שבסעיפים קטנים (2), (3) ו-(4).
66. הנתבעת טוענת כי ענינו בפרסום מוגן מכח סעיף 15(2) לחוק, שכן אין חולק על כך שבריאיותם של ילדי הגנים ואיכות האוכל המסופק להם הינם נושאים בעלי חשיבות חוקית מוסרית וחברתית.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

67. הנתבעת מוסיפה וטוענת, כי ענייננו בפרסום מוגן מכח סעיף 15(3) לחוק, שכן לטענתה אין חולק על כך שבריאיותה של בתה של הנתבעת, כמו גם איכות האוכל המסופק לה, הוא ענין אישי כשר של הנתבעת.
68. עוד טוענת הנתבעת, ודומה שזו היא גם טענתה המרכזית, כי הקמת הקבוצה כמו גם שמה של הקבוצה מהווים "הבעה מובהקת של דעה בענין ציבורי". במילים אחרות, טוענת הנתבעת, כי ענייננו בפרסום מוגן מכח סעיף 15(4) לחוק.
69. הנתבעת טוענת בהקשר זה, כי דעתה הובעה בתום לב וכי לא מתעורר קושי להבחין בעניינה בין "עובדות" ל"דעה". עוד טוענת הנתבעת, כי "הפרסום כולו, וכך מבין זאת כל אדם סביר הוא הצהרה על דעה מסוימת מצידו של מקים הקבוצה".
70. לטענת הנתבעת שם הקבוצה שהקימה אינו כולל בחובו טיעון עובדתי, וכי מדובר בהבעת דעה לגיטימית. הנתבעת מדגישה בענין זה, כי לא העלתה טענה עובדתית כלשהי, גם לא בנוגע לקיומן של תולעים במזון שסופק על ידי התובעים והיא אינה אחראית לדברים שנכתבו על ידי אחרים בקבוצה. עוד הדגישה הנתבעת, כי הפרסום שנעשה על ידה בא לאחר שהטענות בנושא כבר התפרסמו קודם לכן באתרי האינטרנט, שזכו לתפוצה ארצית והיוו את המקור לעובדות בענין. אתרים אלה לא הזכירו את הקבוצה שהוקמה על ידה והקבוצה עצמה לא זכתה לתפוצה רחבה כלל, וכללה בחובה גם תגובות מאת בני משפחת התובע.
71. התובעים מצידם טוענים כי לנתבעת לא עומדות ההגנות האמורות, בעיקר מחמת שהפרסום לא בוצע על ידה בתום לב, כנדרש בסעיף. התובעים טוענים כי בכלל זה גם לא מתקיימת בענייננו הגנת "הבעת הדעה", וזאת, בין השאר, משום שזו אינה חלה על פרסום שאין בו הפרדה בין העובדות המובאות בו ובין הדעה, משום שהפרסום לא נוסח כהבעת דעה, לא באו בצידו עובדות אמת עליהן הוא נסמך ולא נעשתה הפרדה בין העובדות לבין הדעה שנשמכה עליהן.
72. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים בענין הגעתי למסקנה, כי בענייננו לא התקיימו התנאים לתחולת ההגנות האמורות ובכלל זה גם לא הגנת "הבעת הדעה".
73. כפי שנקבע בע"א 751/10 (ענין אילנה דיין, לעיל) מפי השופט ריבלין: "הגנות תום הלב נועדו לחול במקרים שבהם קיים אינטרס כה חשוב בהתבטאות חופשית עד כי הוא מצדיק כי ההגנה למפרסם תכסה גם ביטויים שאינם אמת". עוד נקבע (שם) כי "הגנת תום הלב חלה בהתקיים שני תנאים מצטברים. האחד הוא כי הנתבע עשה את הפרסום בתום לב, והשני הוא כי התקיימה אחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15".
74. בהתייחס לשאלת המשמעות שיש ליתן למושג "תום לב", בהקשר זה, נקבע:
"למושג 'תום לב', בהקשרים שונים, אין משמעות אחידה. גם בתוככי סעיף 15 עצמו אין לתת פרשנות אחת לתום הלב הנדרש בנסיבות המנויות בחלופות השונות שבסעיפי המשנה. ככלל, ניתן להתחשב לצורך בחינת תום הלב בהקשר זה במידת הסבירות שבפרסום, במידת אמונתו של המפרסם באמיתות הפרסום ובמידת הזהירות של המפרסם בבודקו את אמיתות הפרסום (שנהר, בעמ' 261; בן גביר, בפס' 32 לפסק דיני). 'תום הלב הנדרש בכל אחת מההגנות יתבטא, לפיכך, בדרישה לדרך התנהגות מסוימת ולמצב נפשי מסוים, אשר בהצטרפם לעשיית הפרסום בנסיבות הנדרשות בהגנה הספציפית, יצדיקו את הפגיעה בנפגע, לאור האינטרסים שלמענם נוצרה ההגנה" (שנהר, בעמ' 260)".
75. זאת ועוד, את שאלה אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק יש לבחון במשולב עם חזקות תום הלב שבסעיף 16 לחוק.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

- 1 סעיף 16 לחוק, שענינו "נטל ההוכחה" קובע כדלקמן:
- 2 (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות
- 3 בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה
- 4 את הפרסום בתום לב.
- 5 (ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים
- 6 בפרסום אחת מאלה:
- 7 (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- 8 (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים
- 9 סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- 10 (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת
- 11 הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15".
- 12 77. ספק בעיני אם ניתן לקבוע כי היחסים שבין הנתבעת לבין האדם אליו הופנה הפרסום (ובענינו
- 13 – למעשה כלל הציבור) הטילו על הנתבעת חובה לעשות את אותו פרסום. ספק בעיני אם ניתן
- 14 גם לקבוע כי הפרסום נעשה לשם הגנה על אינטרס אישי של הנתבעת, שבתה לא למדה בגן
- 15 המדובר. יחד אם זאת לא מצאתי שיש הכרח להכריע בטענות אלה לגופם, שכן מצאתי שבין כך
- 16 ובין אחרת לא ניתן לייחס לנתבעת תום לב בפרסום.
- 17 78. לטעמי, אופן הפעולה וההתבטאות של הנתבעת כלפי התובעים, חרג מתחום הסביר בנסיבות
- 18 דנן. ניכר היה כי המניע לפעולות הנתבעת היה כעס גדול על התובע. כעס זה בא לידי ביטוי גם
- 19 בדיון בפני וגם בפוסט שפרסמה הנתבעת עת הקיר של ראש העיר, כשהיא נוקטת בגידופים
- 20 ומילות גנאי חריפות כלפי התובע. יצוין, כי דרך הפעולה הטובה ביותר בענין היתה פניה למשרד
- 21 הבריאות על מנת לבדוק את הדברים, כפי שנעשה, ככל הנראה על ידי הורים אחרים. תחת זאת
- 22 בחרה הנתבעת בביצוע "שיימינג" לשמו, על מנת להשחיר את דמותו של התובע. מכאן, שלא
- 23 מצאתי שהתקיים יסוד תום הלב בפרסום שביצעה הנתבעת.
- 24 79. יותר מכך, אין מחלוקת כאמור, כי הנתבעת לא נקטה באמצעי כלשהו על מנת לבדוק אם
- 25 הטענות שעמדו בבסיס הפרסום שביצעה הם אמת או לאו. כמצוין לעיל, הנתבעת פעלה
- 26 בהתאם למה ששמעה, היינו ההודעות והתמונות שקיבלה בוואטסאפ, ועליהם הסתמכה בלא
- 27 שנקטה באמצעי כלשהו להיווכח אם אמת הוא אם לא (עמ' 27, ש' 23 לעדותה).
- 28 80. בנסיבות אלה, חלה החזקה הקבועה בסעיף 16(ב)(2) לחוק, שלא נסתרה, לפיה הנתבעת עשתה
- 29 את הפרסום שלא בתום לב.
- 30 81. כאמור, טענתה המרכזית של הנתבעת היא כי הקמת הקבוצה כמו גם שמה של הקבוצה מהווים
- 31 "הבעה מובהקת של דעה בענין ציבורי" (הגנת סעיף 15(4) לחוק). אף, שכאמור, מצאתי כי חזקה
- 32 על הנתבעת כי עשתה את הפרסום בחוסר תום לב, אתייחס להלן גם לשאלת קיומם של יתר
- 33 התנאים הנדרשים לתחולתה של הגנה זו.
- 34 82. שלושה תנאים מצטברים צריכים להתקיים על מנת שתקום ההגנה על פי סעיף זה. יש לבחון
- 35 האם התבטאות הנתבעת כלפי התובעים היא בגדר "הבעת דעה", האם זו נסבה על התנהגות
- 36 הנפגע... בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו
- 37 באותה התנהגות", והאם נעשה הפרסום "בתום לב" (ר' רע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ'**
- 38 **אמנון דנקנר** (12.11.2006)).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

83. ראשית יש לקבוע האם ניתן לסווג את הפרסום כ"הבעת דעה". אכן, כפי שנקבע ברע"א 751/10 (ענין אילנה דיין, לעיל), "לעיתים מתקיים קושי להבחין בין דעה לעובדה. כך למשל, האם כינוי איש ציבור "נוכל" הוא קביעת עובדה או הבעת דעה? ...".
84. מההלכה הפסוקה עולה כי בסיווג האמור יש מקום מרכזי לשיקולי שכל ישר והגיון. בנוסף הבהירה ההלכה הפסוקה, כי בסיווג האמירה יש מקום לשאלה כיצד זו נתפסת בעיני הקורא הסביר. כפי שנקבע ברע"א 751/10 (לעיל):
- "פרסום ייחשב כהבעת דעה אם האדם הסביר יבין את האמור בו כהבעת דעתו של המפרסם... סיווגו של עניין כהבעת דעה ייעשה על פי מבחני השכל הישר ועל פי כללי ההיגיון...".
85. בע"א 259/89 הוצאת מודיעין נ' ספירו, פ"ד מ"ו (3) 55 נקבע:
- "בסיווג האמירה יש לתת משקל לאופן שבו היא נתפסת בעיניו של הקורא הסביר. רוצה לומר, האם סובר הוא כי הוא מוזמן לשפוט את האמירה, או שמא מתבקש הוא לאמצה כעובדה וללא ביקורת עצמית? הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני הקורא הסביר הוא שחולש על סיווגה של האמירה, ואין הוא מנתח ניתוח מדוקדק כל אימרה ואימרה. רושם זה מושפע מניסוחה של האימרה, ממקומה בכתבה ומהמבנה הכולל שלה".
86. עוד נקבע, כי "דרישה בסיסית על מנת שהגנת סעיף 15(4) לחוק תעמוד למפרסם, הינה כי יובן שהפרסום אינו אלא הבעת דעה" (רע"א 10520/03, ענין בן גביר, לעיל). לפיכך, "על הטוען להבעת עמדה להבחין בין היסוד העובדתי בדבריו לבין היסוד של הבעת דעה" (שם). גם ברע"א 751/10 (לעיל) נקבע, כי:
- "הלכה פסוקה היא כי על הטוען להבעת דעה להראות כי התקיימה בדבריו הבחנה בין היסוד העובדתי לבין היסוד של הבעת הדעה. ההבחנה בין עובדות לבין הבעת הדעה צריכה להיות ברורה (ד"נ חבי' החשמל בעמ' 350)".
87. כמו כן נקבע, כי על דרישת ההפרדה בין עובדה לדעה, נוספת הדרישה כי ככל שהבעת הדעה כוללת התייחסות גם לעובדות, אלה תהיינה נכונות, וכי אם כולל הפרסום טענה משמיצה אשר מוצגת כדעה מבלי שהובאו העובדות עליהם היא מסתמכת, תוסר מעל אותה עובדה כסות הבעת הדעה שעטתה על עצמה וההגנה לא תחול עליה (ר' רע"א 10520/03, ענין בן גביר, לעיל וכן ד"נ 9/77 חברת החשמל נ' הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, פ"ד לב(3) 37).
88. בנוסף נקבע, כי "ניסוח טענה באופן קטגורי, יעיד שזו מהווה עובדה, ולא הבעת דעה" (ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות, פ"ד מ"ט(2) 843).
89. לטעמי, הפרסום שבוצע על ידי הנתבעת, כמתואר לעיל, אינו בבחינת הבעת דעה על ידה, אלא ייחוס עובדתי של מעשים לא תקינים לתובעים. כאמור לעיל, קריאה להחרים ולהעמיד לדין אדם טומנת בחובה, בין השאר, את הטענה כי אותו אדם ביצע מעשים המקימים עילה להחריומו ואף ביצע עבירה או עבירות פליליות בגין יש להעמידו לדין. לקריאה זו יש לצרף גם את תוכן הפרסומים בקבוצה, מהם עולה כי הקריאה הטמונה בשם הקבוצה נסמכת על הימצאות תולעים במזון שסיפקו התובעים, כפי שגם הבהירה הנתבעת בעדותה וכעולה גם מהפוסטים שפרסמה הנתבעת בקבוצה, שנכתבו בהקשר הימצאותם של תולעים במזון. יצוין, כי גם העובדה שהפוסטים של אחרים הזכירו את התולעים במזון יש בה כדי ללמד כיצד קורא האדם הסביר את קריאתה של הנתבעת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

90. יותר מכך, הנתבעת גם אינה משפטנית המועסקת על ידי התביעה הכללית שמחווה דעתה לפיה יש להעמיד אדם לדין, היינו יש סיכוי סביר להרשעתו בית המשפט. בעיני האדם הסביר, קריאה של אדם מן השורה, שאינו אמון על כך, להעמיד אדם אחר לדין אינה נתפסת כחוות דעת משפטית כי אם כציון קיומה של תשתית עובדתית וזו, אם אינה ברורה מעצם הקריאה, מתבררת מנסיבותיה, כאמור.
91. העובדה כי התפרסמו בענין כתבות באמצעי תקשורת אחרים, אין בה להעלות או להוריד לענין תום ליבו של המפרסם בפרסומו, ובענינו תום ליבה של הנתבעת, שאף לא טוענת שנסמכה או דיווחה על קיומן של כתבות בענין, אלא נסמכה על אותה קבוצת וואטסאפ בה התפשטה הידיעה אודות תולעים במזון כאש בשדה קוצים.
92. עוד יצוין, כי ההגנה מתייחסת במפורש להבעת דעה על התנהגותו של אדם בתפקיד שיפוטי רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי. ספק בעיני אם התובע נכלל בהגדרת אדם המשמש בתפקיד ציבורי, גם אם הוא מספק מזון למספר גדול מאד של צהרונים בירושלים.
93. העולה מכל האמור לעיל הוא, כי לא עומדת לנתבעת ההגנה של תום הלב בפרסום בהתאם לאלו המחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק.
16. הטענה כי מטרת התביעה היא הפחדה והרתעה
94. הנתבעת מוסיפה וטוענת, להגנתה, כי אם וככל שנגרמו נזקים לתובעים הם נגרמו בשל הפרסום בערוצי התקשורת המרכזיים, פרסום שאינו קשור כלל לקבוצה שהקימה הנתבעת והם אלה אליהם נחשף הציבור. לטענתה, התובעים בחרו שלא לתבוע את ערוצי התקשורת והאינטרנט המרכזיים (כעולה מחקירתו של התובע) אלא "להיטפל" אל הנתבעת ולהגיש נגדה תביעה שכל מטרתה הפחדה והשתקה. לטענת הנתבעת מדובר בנסיון של התובעים להלך אימים על מי שפועל או עשוי לשקול לפעול נגדם בזירה הציבורית ובדרך זו מנסים התובעים להרתיע את הציבור מפני הבעת עמדה ביקורתית כזאת או אחרת כלפיהם.
95. בהקשר זה מציינת הנתבעת כי התובעים מעידים על עצמם כמי שמספקים אלפי מנות מדי יום לילדי הגנים והצהרונים ועל כן ברור כי בפעולתם יש ענין ציבורי מובהק המקנה, בין השאר, להורים מודאגים את הזכות להביע את דעתם על השירות אותו הם מקבלים מהתובעים ללא חשש מתביעה. עצם הגשת התביעה מהווה פגיעה קשה בזכות להביע דעה על פועלם של התובעים, בזכות החוקתית לחופש הביטוי וביכולת להל דיון אימתי וחופשי בפועלם של התובעים.
96. עוד מציינת הנתבעת כי התביעה הנוכחית היא לא היחידה בענין וכי קיימות לפחות שתי תביעות נוספות של התובעים בענין נגד הורים אחרים. לטענתה של הנתבעת מדובר במדיניות פסולה של הפחדה תוך שימוש פסול בהליכי משפט בנסיון למנוע כל ביקורת על איכות המזון המסופקת על ידי התובעים.
97. הנתבעת מוסיפה וטוענת, כי היא אם חד הורית המגדלת לבד את ביתה היחידה, משתכרת שכר העולה במעט על שכר המינימום והיא עושה כל שביכולתה על מנת להגן על בתה ולדאוג כי המזון אשר סופק לה על ידי התובעים יהיה מזון ראוי אשר ישמור על בריאותה. מטעם זה מוקנית לה זכות מלאה להביע את עמדתה.
98. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים בענין לא מצאתי שיש מקום לקבל את טענתה של הנתבעת כי עניינו במה שמכונה "תביעת השתקה". לא מצאתי כי יש מקום לקבוע כי כל מטרתה של

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 14-04-36391 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

1 התביעה היא הפחדה והשתקה של הנתבעת, או נסיון להיטפל אליה או להלך עליה אימים,
2 כטענתה, או להרתיע אותה מלבקר את פועלם של התובעים.

3 99. כבר נפסק, כי החוק משקף איזון הזכות לשם טוב והזכות לחופש ביטוי (ר' ע"א 4534/02 **רשת**
4 **שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ**, פ"ד נח(3)558). ההגנה הניתנת לאינטרס הכלל בחופש ביטוי יכול
5 שתצטמצם כאשר מנגד ניצבת זכותו של הפרט להגנה על כבודו ועל שמו. כפי שנקבע ברע"א
6 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר** (12.11.2006):

7 "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול לפגוע בנכס היקר ביותר לאדם - שמו
8 הטוב וכבודו כאדם בעיני עצמו ובעיני זולתו. היא ביטוי העלול להכתיים את
9 אישיותו בעיני הזולת, ולפגוע בביטחונו הפנימי גם כלפי עצמו. היא דבר העלול
10 להרוס במחי יד, וכהרף עין, שם טוב שנבנה ועוצב במשך שנים רבות באופן
11 שלא ניתן להחזירו לקדמותו, וכל פיצוי כספי לא ייטיב באופן אמיתי את הנזק
12 שנגרם. פגיעתה של הדיבה רעה לא רק כלפי מושא לשון הרע עצמו, אלא גם
13 כלפי סביבתו הקרובה - משפחתו, ילדיו וידידיו. היא עלולה לפגוע קשות בנפש
14 האדם, וכן בעיסוקו ובמעמדו החברתי והכלכלי. היא עלולה לפגוע פגיעה ללא
15 תקנה בטעם חייו ובאיכות חייו."

16 100. כפי שפורט בהרחבה לעיל, מצאתי כי בנסיבות ענינו לא עומדות לנתבעת אלו מההגנות
17 הקבועות בחוק ולפיכך, במסגרת האיזון אותו משקף החוק, אין אלא לקבוע כי בענינו זכותם
18 של התובעים להגנה על כבודם ושםם גוברת על אינטרס הכלל בחופש הביטוי.

19 101. משנקבע כאמור, כל שנותר הוא לדון בשאלה הסעד לו זכאים התובעים.

הפיצוי – טענות הצדדים

21 102. כמצוין עוד בפתח הדברים, התובעים עותרים לפצותם בכפל הפיצוי הקבוע בחוק ללא הוכחת
22 נזק, נוכח הוכחת כוונתה של הנתבעת לפגוע בהם.

23 103. הנתבעת טוענת כי יש להקל עימה ביחס לסכום הפיצויים שיפסקו נגדו, בהתאם לסעיף 19
24 לחוק, הקובע כדלקמן:

25 19". בבואו לגזור את הדין או לפסוק פיצויים רשאי בית המשפט להתחשב
26 לטובת הנאשם או הנתבע גם באלה:
27 (1) לשון הרע לא היתה אלא חזרה על מה שכבר נאמר, והוא נקב את המקור
28 שעליו הסתמך;
29 (2) הוא היה משוכנע באמיתותה של לשון הרע;
30 (3) הוא לא נתכוון לנפגע;
31 (4) הוא התנצל בשל הפרסום, תיקן או הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע
32 או נקט צעדים להפסקת מכירתו או הפצתו של עותק הפרסום המכיל את לשון
33 הרע, ובלבד שההתנצלות, התיקון או ההכחשה פורסמו במקום, במידה ובדרך
34 שבהן פורסמה לשון הרע, ולא היו מסוייגים."

35 104. אין מחלוקת כי הפרסום לא הוסר מרשת פייסבוק. כאמור, לטענת הנתבעת היא ניסתה להסירו
36 אולם טענה בכך שהסירה עצמה תחילה מתפקיד מנהלת הקבוצה, ומשעשתה כן נמנע ממנה
37 לבצע בקבוצה שינויים, לרבות למחוק אותה כליל. לטענת הנתבעת היא גם פנתה באופן יזום
38 לחברים בקבוצה על מנת שימחקו את עצמם, כפי שאכן קרה, כך שכיום, לטענתה לא קיימים
39 חברים בקבוצה ולא מתנהלת בה כל פעילות. לטענתה, היא אף פנתה לגורמים בפייסבוק
40 בבקשה לסגור את הקבוצה, אולם לא קיבלה מהם תשובה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

105. לטענת הנתבעת, פעילותה של הקבוצה הסתכמה ב-48 שעות בלבד מיום הקמתה, וכי החל מ-1.3.16 אין למצוא בקבוצה פעילות כלשהי. יותר מכך, נוכח היות קבוצה פתוחה, התאפשר גם לבני משפחתו של התובע להצטרף אליה ולמסור תגובה מלאה ומפורטת, התופסת את מרבית נפח פעילות הקבוצה, באופן שיש בו כדי ליטול את העוקץ מהפרסום שעשתה. הנתבעת גם הדגישה, כי בחקירתו הודה התובע שהוא עצמו לא נכנס לקבוצה כלל.
106. הנתבעת מפנה לפסקי דין נוספים שניתנו בתביעות של התובעים בענין זה ממש, נגד הורים אחרים, אשר הסתיימו שתייהם בסך כולל של פחות מ-10,000 ₪, לאחר שהתובע הסכים שהפיצוי בשתי התביעות גם יחד לא יעלה על 15,000 ₪. לטענת הנתבעת בתביעות אלה היו הנסיבות חמורות בהרבה מהנסיבות שבתביעה זו. בין השאר, מדובר בקבוצות הממשיכות להיות פעילות ואשר מונות לא פחות מ-1,955 עוקבים, לעומת 93 בלבד בעניינו, שכיום גם הם אינם קיימים עוד.
107. לטענת התובעים הנתבעת לא המציאה כל אסמכתא לאלו מפעולותיה לסגור או להסיר חברים מהקבוצה, אולם בכל מקרה אין בכך כדי לשנות מהעובדה כי הפרסום עדיין קיים ועדיין פוגע בשם הטוב.
108. עוד טוענים התובעים, כי נוכח העובדה כי הקבוצה לא הוסרה כל מי שמקיש את שם ברשת הפייסבוק נחשף לקבוצה ולשמה המשפיל והמבזה, באופן שפרסום לשון הרע מצד הנתבעת מהווה עוולה הנמשכת מידי יום ביומו עד עצם היום הזה. "סוף מעשה במחשבה תחילה" טוענים התובעים ביחס לנסיבותיה של הנתבעת לפעול לסגירת הקבוצה והם מבקשים להדגיש את "הקלות הבלתי נסבלת" שבהקמת "ככר עיר" לסקילתם, ללא מחשבה קודמת וללא שליטה.
109. כל אלה מעידים, לטענת התובעים, על כך שהיתה לה כוונה אמיתית לפגוע בתובעים ואף כשניתנה לה במהלך הדיון הזדמנות לחזור בה היא לא עשתה כן, תוך שהיא ממשיכה ועומדת על עמדתה לפיה יש להעמיד את התובע לדין.
110. לטעמם של התובעים, הקבוצה שפתחה הנתבעת היתה אחד מהגורמים לניפוח הפרסום השקרי בדבר אותם "תולעים" שלא היו, דבר שגרם לדברים לצאת מפרופורציה. הכוונה לפגוע נלמדת לטעמם גם מחריפות הפרסום ומחוסר המעש של הנתבעת ביחס אליו גם לאחר שהתבררה האמת. לפיכך, הם עותרים לפיצוי משמעותי בגובה התביעה, בדגש על כך שהפרסום המכפיש הפך קבוע, לא הוסר וממשיך לפגוע בתובעים ולהכפיש את שמם.
111. התובעים מוסיפים וטוענים, כי אין ללמוד בעניינו גזירה שווה מתיקים אחרים שנסגרו לאחר שהסכימו לפסיקה בהתאם לסעיף 79א.

הפיצוי – דיון והכרעה

112. כפי שנקבע ברע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510:

"הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו (consolation) של הניזוק שנפגעה בגין לשון הרע; לתקן (repair) את הנזק לשמו הטוב; למרק (to vindicate) את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע (ראו גטלי, שם בעמ' 201). לשם השגתן של מטרות תרופתיות אלה אין להסתפק בפיצוי סמלי, אך גם אין להטיל פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

- 1 בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף
2 הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב וסבל שהיו מנת
3 חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין
4 לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו,
5 באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים.
6 התנהגותו של המזיק אף היא עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו. כך,
7 למשל, התנצלות על דברי לשון הרע עשויה להקטין את הנזק שהם גרמו ובכך
8 להשפיע על שיעור הפיצויים (ראו סעיף 19 לחוק)."
9
- 10 113. במסגרת השיקולים שיש לשקול לעניין סכום הפיצוי נקבע גם (בע"א 30/72 שמואל פרידמן נ'
11 שמואל סגל, פ"ד כז (2), 225), כי:
- 12 "הלכה פסוקה היא כי בית המשפט צריך להתחשב בנסיבותיו המיוחדות של
13 המקרה ולקחת בחשבון נוסף לטיב העוולה עצמה גם את התנהגותו של
14 המעוול במידה שהייתה זדונית או משולחת כל רסן, את היקף ההשמצה
15 ופירסומה, וכן את התנהגותו במשך כל זמן ניהול המשפט, ולאמוד בהתאם
16 את סכום הפיצויים.
- 17 114. העולה מהאמור הוא כי בהכרעה בשאלת גובה הפיצוי המגיע לנפגע יש לבחון הן את טיב
18 הפרסום כשלעצמו, הן את התנהלות המפרסם והן את הפגיעה בנפגע.
- 19 115. בעניינו, מדובר כאמור בפרסום מבזה ומשפיל, בהיקף לא מאד קטן, שהיה בו כדי לפגוע בשם
20 ופרנסתם של התובעים. יש להדגיש, כי הפרסום קיים עד עצם היום הזה והוא נגיש לכל מי
21 משרושים את שמם של התובעים בפייסבוק.
- 22 116. צודקים התובעים בטענה כי בעידן הרשתות החברתיות קל מאד להכפיש ולבזות אדם
23 ומשהדבר נעשה קשה מאד, אם בכלל, להשיב את הגלגל לאחור.
- 24 117. אכן, סוף מעשה במחשבה תחילה. הנתבעת לא פעלה במחשבה תחילה והקלה ראש בפתיחת
25 קבוצה מכפישה בלא שידעה כיצד ניתן לסגור אותה ובלא שהשקיעה מחשבה בכך. דומה,
26 שהנתבעת לא השקיעה מחשבה במעשיה כלל ומיהרה לפעול בהתאם לתחושת בטן, מבלי
27 שעצרה לרגע לחשוב על תוצאות מעשיה.
- 28 118. הנתבעת גם לא הביעה חרטה על הפרסום עצמו (להבדיל מחשש מעצם התביעה נגדה והסכנה
29 כי תחויב בפיצוי) ולמעשה אף הבהירה, באופן לא ברור, כי היא עדיין עומדת על דעתה גם לאחר
30 שהתבררו לה העובדות לאשורן.
- 31 119. יחד עם זאת לא מצאתי לייחס לנתבעת זדון, גם אם היתה לה כוונה כזו או אחרת לפגוע
32 בתובעים. אכן התרשמתי כי המניע לפעולותיה היה דאגה כנה לבריאותה של בתה.
- 33 120. בהתחשב בכל האמור לעיל, מצאתי כי יש מקום לחייב את הנתבעת לפצות את התובעים בגין
34 פרסום לשום הרע נגדם, פיצוי ללא הוכחת נזק, בסך של 15,000 ₪.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 36391-04-14 אייל גור מזון איכות בע"מ ואח' נ' גרסון

סיכומם של דברים

121. אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע פיצוי בסך של 15,000 ₪.

122. כמו כן תישא הנתבעת בהוצאות התובע (אגרת בית המשפט) וכן בשכ"ט עו"ד בסך של 3,000 ₪, בתוספת מע"מ.

ניתן היום, ז' תשרי תשע"ט, 16 ספטמבר 2018, בהעדר הצדדים.

מיכל הירשפלד, שופטת

